

Όμιλία στη Στοκχόλμη (και μία πρόταση περίληψης)

Συντάχθηκε απο τον/την Γιώργος Σεφέρης

Πέμπτη, 21 Οκτώβριος 2010 01:22 - Τελευταία Ενημέρωση Κυριακή, 16 Ιανουάριος 2022 19:12

Γιώργος Σεφέρης

Όμιλία στη Στοκχόλμη

Τούτη τὴν ὥρα αἰσθάνομαι πὼς εἶμαι ὁ ἴδιος μίᾱ ἀντίφαση. Ἀλήθεια, ἡ Σουηδικῆ Ἀκαδημία, ἔκρινε πὼς ἡ προσπάθειά μου σὲ μίᾱ γλῶσσα περιλάλητη ἐπὶ αἰῶνες, ἀλλὰ στὴν παροῦσα μορφή της περιορισμένη, ἀξίζε αὐτὴ τὴν ὑψηλὴ διάκριση. Θέλησε νὰ τιμήσει τὴ γλῶσσα μου, καὶ νὰ -ἐκφράζω τῶρα τὶς εὐχαριστίες μου σὲ ξένη γλῶσσα. Σᾶς παρακαλῶ νὰ μοῦ δώσετε τὴ συγνώμη ποὺ ζητῶ πρῶτα -πρῶτα ἀπὸ τὸν εἰαυτό μου.

Ἀνήκω σὲ μίᾱ χώρα μικρὴ. Ἐνα πέτρινο ἀκρωτήρι στὴ Μεσόγειο, ποὺ δὲν ἔχει ἄλλο ἀγαθὸ παρὰ τὸν ἀγῶνα τοῦ λαοῦ, τὴ θάλασσα, καὶ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Εἶναι μικρὸς ὁ τόπος μας, ἀλλὰ ἡ παράδοσή του εἶναι τεράστια καὶ τὸ πράγμα ποὺ τὴ χαρακτηρίζει εἶναι ὅτι μας παραδόθηκε χωρὶς διακοπή. Ἡ ἐλληνικὴ γλῶσσα δὲν ἔπαψε ποτέ της νὰ μιλιέται. Δέχτηκε τὶς ἀλλοιώσεις ποὺ δέχεται καθετὶ ζωντανό, ἀλλὰ δὲν παρουσιάζει κανένα χάσμα. Ἄλλο χαρακτηριστικὸ αὐτῆς τῆς παράδοσης εἶναι ἡ ἀγάπη της γιὰ τὴν ἀνθρωπιὰ, κανόνας της εἶναι ἡ δικαιοσύνη. Στὴν ἀρχαία τραγωδία, τὴν ὀργανωμένη μὲ τόση ἀκρίβεια, ὁ ἀνθρώπος ποὺ ξεπερνᾷ τὸ μέτρο, πρέπει νὰ τιμωρηθεῖ ἀπὸ τὶς Ἐρινύες. Ὁ ἴδιος νόμος ἰσχύει καὶ ὅταν ἀκόμη πρόκειται γιὰ φυσικὰ φαινόμενα: «Ἥλιος οὐχ ὑπερβήσεται μέτρα» λέει ὁ Ἡράκλειτος «εἰ δὲ μὴ Ἐρινύες μὴν Δίκης ἐπικούροι ἐξευρήσουσι».

Όμιλία στη Στοκχόλμη (και μία πρόταση περίληψης)

Συντάχθηκε απο τον/την Γιώργος Σεφέρης

Πέμπτη, 21 Οκτώβριος 2010 01:22 - Τελευταία Ενημέρωση Κυριακή, 16 Ιανουάριος 2022 19:12

Συλλογίζομαι πώς δέν αποκλείεται ολωσδιόλου να ὠφεληθεῖ ἕνας σύγχρονος ἐπιστήμων, ἂν στοχαστεῖ τοῦτο τό ἀπόφθεγμα τοῦ Ἴωνα φιλοσόφου. Ὅσο γιά μένα συγκινοῦμαι παρατηρώντας πώς ἡ συνειδηση τῆς δικαιοσύνης εἶχε τόσο πολύ διαποτίσει τήν ἐλληνική ψυχή, ὥστε νά γίνει κανόνας τοῦ φυσικοῦ κόσμου. Καί ἕνας ἀπό τοὺς διδασκάλους μου, τῶν ἀρχῶν τοῦ περασμένου αἰῶνα, γράφει: «... θὰ χαθοῦμε γιὰτί ἀδικήσαμε ...». Αὐτός ὁ ἄνθρωπος ἦταν ἀγράμματος. Εἶχε μάθει νά γράφει στὰ τριάντα πέντε χρόνια τῆς ηλικίας του. Ἀλλά στήν Ελλάδα τῶν ἡμερῶν μας, ἡ προφορική παράδοση πηγαινει μακριά στὰ περασμένα ὅσο καί ἡ γραπτή. Τὸ ἴδιο καί ἡ ποίηση. Εἶναι γιά μένα σημαντικό τὸ γεγονός ὅτι ἡ Σουηδία θέλησε νά τιμήσει καί τούτη τήν ποίηση καί ὅλη τήν ποίηση γενικά, ἀκόμη καί ὅταν ἀναβρῦζει ἀνάμεσα σ' ἕνα λαὸ περιορισμένο. Γιατί πιστεύω πώς τοῦτος ὁ σύγχρονος κόσμος ὅπου ζοῦμε, ὁ τυρρανισμένος ἀπὸ τὸ φόβο καί τὴν ἀνησυχία, τὴ χρειάζεται τήν ποίηση. Ἡ ποίησή ἔχει τὶς ρίζες της στήν ἀνθρώπινη ἀνάσα - καί τί θὰ γινόμασταν ἂν ἡ πνοή μας λιγότευε; Εἶναι μία πράξη ἐμπιστοσύνης - κι ἕνας Θεὸς τὸ ξέρει ἂν τὰ δεινά μας δέν τὰ χρωστᾶμε στή στέρηση ἐμπιστοσύνης.

Παρατήρησαν, τὸν περασμένο χρόνο γύρω ἀπὸ τοῦτο τὸ τραπέζι, τὴν πολὺ μεγάλη διαφορὰ ἀνάμεσα στὶς ἀνακαλύψεις τῆς σύγχρονης ἐπιστήμης καί στή λογοτεχνία. Παρατήρησαν πὼς ἀνάμεσα σ' ἕνα ἀρχαῖο ἐλληνικὸ δρᾶμα καί ἕνα σημερινό, ἡ διαφορὰ εἶναι λιγὴ. Ναι, ἡ συμπεριφορὰ τοῦ ἀνθρώπου δὲ μοιάζει νά ἔχει ἀλλάξει βασικά. Καί πρέπει νά προσθέσω πὼς νιώθει πάντα τὴν ἀνάγκη ν' ἀκούσει τούτη τὴν ἀνθρώπινη φωνὴ πού ὀνομάζουμε ποίηση. Αὐτὴ ἡ φωνὴ πού κινδυνεύει νά σβῆσει κάθε στιγμὴ ἀπὸ στέρηση ἀγάπης καί ολοένα ξαναγεννιέται. Κινηγημένη, ξέρει πού νά βρει καταφύγιο, ἀπαρνημένη, ἔχει τὸ ἐνστικτο νά πάει νά ριζώσει στοὺς πιὸ ἀπροσδόκητους τόπους. Γι' αὐτὴ δέν ὑπάρχουν μεγάλα καί μικρὰ μέρη τοῦ κόσμου. Τὸ βασιλεῖο της εἶναι στὶς καρδιὲς ὅλων τῶν ἀνθρώπων τῆς γῆς. Ἐχει τὴ χάρη ν' ἀποφεύγει πάντα τὴ συνήθεια, αὐτὴ τὴ βιομηχανία. Χρωστῶ τὴν εὐγνωμοσύνη μου στή Σουηδικὴ Ἀκαδημία πού ἔνωσε αὐτὰ τὰ πράγματα, πού ἔνωσε πὼς οἱ γλῶσσες, οἱ λεγόμενες περιορισμένης χρήσης, δέν πρέπει νά καταντοῦν φράχτες ὅπου πνίγεται ὁ παλμὸς τῆς ἀνθρώπινης καρδιάς, πού ἔγινε ἕνας Ἄρειος Πάγος ἰκανὸς νά κρίνει μὲ ἀλήθεια ἐπίσημη τὴν ἀδικὴ μοῖρα τῆς ζωῆς, γιὰ νά θυμηθῶ τὸν Σέλλεϋ, τὸν ἐμπνευστή, καθὼς μᾶς λένε, τοῦ Ἀλφρέδου Νομπέλ, αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου πού μπόρεσε νά ἐξαγοράσει τὴν ἀναπόφευκτη βία μὲ τὴ μεγαλοσύνη τῆς καρδιάς του.

Σ αὐτὸ τὸν κόσμο, πού ολοένα στενεύει, ὁ καθένας μας χρειάζεται ὅλους τοὺς ἄλλους. Πρέπει ν' ἀναζητήσουμε τὸν ἄνθρωπο, ὅπου καί νά βρισκεται.

Όμιλία στη Στοκχόλμη (και μία πρόταση περίληψης)

Συντάχθηκε απο τον/την Γιώργος Σεφέρης

Πέμπτη, 21 Οκτώβριος 2010 01:22 - Τελευταία Ενημέρωση Κυριακή, 16 Ιανουάριος 2022 19:12

Όταν στο δρόμο τῆς Θήβας, ὁ Οἰδίπους συνάντησε τὴ Σφίγγα, κι αὐτὴ τοῦ ἔθεσε τὸ αἰνιγμὰ της, ἡ ἀπόκρισή του ἦταν: ὁ ἄνθρωπος. Τούτη ἡ αἰπὴ λέξη χάλασε τὸ τέρας. Ἐχουμε πολλὰ τέρατα νὰ καταστρέψουμε. Ἄς συλλογιστοῦμε τὴν ἀπόκριση τοῦ Οἰδίποδα.

Όμιλία κατὰ τὴν ἀπονομὴ τοῦ Νόμπελ Λογοτεχνίας στὴ Στοκχόλμη, 11 Δεκεμβρίου 1963

Μια πρόταση περίληψης

Στην ομιλία του αυτή, κατὰ τὴν τελετὴ βράβεισής του με τὸ βραβεῖο Νόμπελ, ὁ Γ. Σεφέρης αναφέρεται στὴν ἐλληνικὴ γλῶσσα καὶ τὴ σχέση της με τὴν ποίηση καὶ τὸν ἄνθρωπο. Ἡ ἐλληνικὴ γλωσσικὴ παράδοση εἶναι μακραίωνη καὶ ἀδιάλειπτη καὶ τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ της εἶναι ἡ ἀγάπη της γιὰ τὴν ἀνθρωπιά καὶ τὴ δικαιοσύνη. Εἰςου ἰσχυρὴ με τὴν προφορικὴ γλωσσικὴ παράδοση εἶναι καὶ ἡ γραπτὴ, που ἐκφράζεται κυρίως με τὴν ποίηση. Αὐτὴ τὴν ποιητικὴ λειτουργία ἔχει σήμερα περισσότερο παρά ποτὲ ἀνάγκη ὁ σύγχρονος κόσμος, ὁ ὁποῖος χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὸ φόβο καὶ τὴν ἀνησυχία. Ἡ ποίηση ἀποτελεῖ μιὰ πράξη ἐμπιστοσύνης πολὺτιμη γιὰ τὸ σύγχρονο ἄνθρωπο, στὸ μέτρο που ἐκφράζει τὴν καρδιά του. Ὁ ομιλητὴς κλείνει τὸ λόγο του λέγοντας ὅτι σ' αὐτὸν τὸν κόσμο της ἀβεβαιότητας καὶ τοῦ φόβου θα πρέπει νὰ ἀνευρεθεῖ ξανά ἡ ἀξία τοῦ ἀνθρώπου, ἡ μόνη ἰκανὴ νὰ ἀντιμετωπίσει τὰ «τέρατα» που ἀπειλοῦν τὸν ἄνθρωπο καὶ τὸν πολιτισμὸ του.

Όμιλία στη Στοκχόλμη (και μία πρόταση περίληψης)

Συντάχθηκε απο τον/την Γιώργος Σεφέρης

Πέμπτη, 21 Οκτώβριος 2010 01:22 - Τελευταία Ενημέρωση Κυριακή, 16 Ιανουάριος 2022 19:12

Κ. Καρεμφύλλης, φιλόλογος